

Samprotavimo rašinio dėstymo pastraipų kūrimas ir komponavimas

Kaip komponuoti pastraipas?

- Kad neatsirastų minties šuolių tarp pastraipų, turite jas **sieti tarpusavyje**.
- Pastraipos pabaigoje, darydami išvadą, turite užsiminti, apie ką kalbėsite kitoje pastraipoje.

Dėstymo pastraipų išdėstymas

- Pasistenkite pastraipas išdėstyti tokiu būdu: pirma – vidutinio stiprumo, antra – silpniausia, trečia – stipriausia.

Pastraipos struktūra

- Tezė (pagrindinis teiginys) → argumentai (teiginio įrodymai) → sakinytų tiltas (jungiantis argumentą su pavyzdžiu) → argumentų parėmimas pavyzdžiais (kultūrinė ar socialinė patirtis) → išvada (dalinis apibendrinimas)

Pastraipos pradžia (tezė)

- Nebūtina pastraipos pradėti nuo tezės, ji gali išryškėti ir pastraipos vidury, bet įvardijus tezę pastraipos pradžioje bus patiems paprasčiau suvokti, ką reikia pagrįsti.
- Prieš užrašydami teiginį pažiūrėkite, apie ką kalbėjote prieš tai buvusios pastraipos pabaigoje.

Argumentavimas

- Dabar laikas įrodyti tezę, rasti argumentų.
- Argumentuodami nepilstykite iš tuščio į kiaurą – svarstykite, kokias tendencijas matote visuomenės gyvenime, ką teigia žiniasklaida, kokie kultūriniai įvykiai siejasi su jūsų tema.

Sakinys tiltas

- Tarp argumentų ir pavyzdžio **būtinai siejamasis sakinytų**.
Netinkami siejimo pavyzdžiai:
 - Kaip ir rašė...
 - Taip pat apie tai kalbama ir...
 - N kūrinyje “X” analizuojama mūsų aptariama problema.**Tinkamas** siejimo pavyzdys:
 - Mūsų aptariama problema analizuojama N kūrinyje “X”.

Kultūrinis pavyzdys

- Nepamirškite, kad kultūrinis pavyzdys turi būti **tinkamas** ir **svarus** (tinkamas – tiksliai susietas su rašinio tema, svarus – įtikinantis).
- Dažniausiai daromos **klaidos**:
 - Pavyzdys labai išplečiamas, kalbama apie knygoje (ar kitame objekte) vaizduojamus dalykus, kurie nesvarbūs šiai temai, netgi bandoma pasakoti siužetą.
 - Apie pavyzdį tik užsiminama vienu dviem sakiniais ir net nebandoma jo tiksliai sieti su tema.
- Negrūskite į vieną pastraipą kelių pavyzdžių. Geriau vienas, bet svarus, o ne trys, bet nesvarūs.

Pastraipos pabaiga

- Jokiu būdu **nebaikite pastraipos pavyzdžiu**.
- Tokiu būdu atsirastų minties šuolis tarp pastraipų (juk kitą pastraipą vėl pradėsite nuo argumentų).
- Taip pat nebus prasminio akcento – nepamirškite, kokia tema rašote, tad grįžkite prie jos.
- Prieš **parašydami išvadą prisiminkite pastraipos tezę** – ar tikrai išvada ją patvirtins?
- Rašydami išvadą turite žinoti, apie ką rašysite kitoje pastraipoje.
- Tai turite “signalizuoti” užuominomis skaitytojui.

Išvados tinkamumas

- Padarę išvadą įsitikinkite, ar ji neprieštarauja rašinio tezei ir pastraipos tezei.

Pastaba

- Tai tik vienas iš galimų pastraipos kūrimo modelių, nepretenduojančių į pavyzdinį. Tai daugiau pagalba tiems, kuriems sunku sieti mintis, rišliai komponuoti tekstą.